

Frumvarp til laga

um breytingu á lögum um lax og silungsveiði, lögum um fiskrækt og lögum um fiskræktarsjóð.

Frá atvinnuvegaráðherra.

I. KAFLI

Breyting á lögum um lax- og silungsveiði nr. 61/2006.

1. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 3. gr. laganna:

10. tölul. fellur brott.
15. tölul. orðast svo: Fiskrækt samkvæmt lögum um fiskrækt á hverjum tíma.
- Orðin „eða annar vatnafiskur ef ræktaður verður“ í 17. tölul. falla brott.
21. tölul. fellur brott.
63. tölul. fellur brott.
- Ný orðskýring bætist við greinina á viðeigandi stað í stafrófsröð, svohljóðandi: Hafbeitarstöð: Staður þar sem vatn, sjór, land eða mannvirki er nýtt í þágu hafbeitar.

2. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 17. gr. laganna:

- Orðin „Þá er Fiskistofu, að fenginni umsögn Hafrannsóknastofnunar, heimilt að lengja um allt að fimmtán daga veiðitímabil skv. 1. málsl. í þeim veiðivötnum þar sem öllum laxi er sleppt.“ í 1. mgr. falla brott.
- Við 4. mgr. bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Nýtingaráætlanir skal birta á vefsíðu Fiskistofu.

3. gr.

Við 3. mgr. 18. gr. laganna bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Nýtingaráætlanir skal birta á vefsíðu Fiskistofu.

4. gr.

Við 2. mgr. 19. gr. laganna bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Nýtingaráætlanir skal birta á vefsíðu Fiskistofu.

5. gr.

Við 3. mgr. 20. gr. laganna bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Nýtingaráætlanir skal birta á vefsíðu Fiskistofu.

6. gr.

Við 25. laganna bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Ráðherra getur, að fenginni umsögn Hafrannsóknastofnunar og Fiskistofu, kveðið á um í reglugerð að tilteknar tegundir vatnafisks skuli veiða og aflífa þar sem þeirra verður vart í veiðivötnum. Veiðar slíkra vatnafiska eru undanþegnar ákvæðum III. og IV. kafla laga þessara nema ráðherra ákveði annað í reglugerð. Ávallt skal þess þó gætt að veiða ekki fiska sem verndaðir eru samkvæmt lögum þessum og skal slíkum fiskum sleppt veiðist þeir við veiðar samkvæmt þessari grein.

7. gr.

Í stað orðsins „hrognatöku“ í 1. og 2. málsl. 1. mgr. 26. gr. laganna kemur: hroгна- eða sviljatöku.

8. gr.

Við 2. mgr. 29. gr. laganna bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Nýtingaráætlanir skal birta á vefsíðu Fiskistofu.

9. gr.

Við 3. mgr. 20. gr. laganna bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Nýtingaráætlanir skal birta á vefsíðu Fiskistofu.

10. gr.

Á eftir 21. gr. laganna kemur ný grein, 21. gr. a, ásamt fyrirsögn, svohljóðandi:

Nýtingaráætlanir.

Nýtingaráætlanir skulu miða við að nýting fiskstofna sé sjálfbær samkvæmt viðmiðunarmörkum sem Fiskistofa skal ákvarða fyrir hvert veiðivatn.

Ráðherra skal setja reglugerð um ákvörðun viðmiðunarmarka samkvæmt 1. og önnur atriði sem lúta að nýtingaráætlunum.

11. gr.

Á eftir 35. gr. laganna kemur ný grein, 35. gr. a, ásamt fyrirsögn, svohljóðandi:

Fiskiteljarar.

Hverjum þeim sem starfrækir búnað með fastri staðsetningu til talningar, myndunar eða flokkunar fisks í ám skal skylt að láta Fiskistofu í té gögn úr viðkomandi búnaði.

Að fengnu leyfi Fiskistofu skv. 33. gr. getur Hafrannsóknastofnun í samráði við landeigendur og veiðiréttarhafa látið setja upp búnað skv. 1. mgr. Ákvæði 34. gr. og 35. gr. skulu gilda um uppsetningu slíks búnaðar eftir því sem við á.

Ráðherra er heimilt með reglugerð að kveða á um kröfur sem gerðar eru til búnaðar skv. 1. mgr. og hvernig farið skuli með fisk og annað sem flokkað er með búnaðinum. Hafrannsóknastofnun skal árlega birta niðurstöður úr upplýsingasöfnun samkvæmt þessari grein.

12. gr.

Orðin „eftir því sem þörf krefur, til að tryggja vöxt og viðgang fiskstofna og sjálfbæra nýtingu þeirra“ í staflíð b. í 1. mgr. 37. gr. laganna falla brott.

13. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 43. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „tveggja“ í 1. málsli. 2. mgr. kemur: sex.
- b. Við 2. mgr. bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Fiskistofa skal birta úrskurði í málum samkvæmt þessari grein á vefsíðu sinni.

14. gr.

Ákvæði IV til bráðabirgða fellur brott.

II. KAFLI

Breyting á lögum um fiskrækt nr. 58/2006.

15. gr.

1. gr. laganna orðast svo:

Markmið laga þessara er að stuðla að viðgangi og eflingu villtra fiskstofna með fiskrækt í ferskvatni. Fiskrækt skal framkvæmd með sjálfbærni, varúðarnálgun og þarfir vistkerfa í huga. Við framkvæmd laganna skal þess ávallt gætt að sem minnst röskun verði á vistkerfi ferskvatns og á villtum fiskstofnum og að sjálfbærri nýtingu þeirra sé ekki stefnt í hættu.

16. gr.

Í stað orðanna „eldi vatnafiska“ í 2. gr. laganna kemur: lagareldi.

17. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 3. gr. laganna:

- a. 1. tölul. fellur brott.
- b. 2. tölul. fellur brott.
- c. 3. tölul. fellur brott.
- d. 4. tölul. fellur brott.
- e. 5. tölul. orðast svo: *Fiskrækt*: Flutningur á fiskum af hvaða lífsstigi sem er í veiðivatn eða innan veiðivatns til að fjölga fiskum þar. Til fiskræktar telst t.a.m. flutningur fiska á ófiskgeng svæði, hrognagröftur, smáseiðasleppingar og gönguseiðasleppingar. Gerð fiskvega, endurbætur á veiðistöðum og aðgengi að þeim telst ekki til fiskræktar.
- f. 6. tölul. fellur brott.
- g. 8. tölul. orðast svo: *Fiskur*: Lax (*Salmo salar*), silungur (urriði (*Salmo trutta*), bleikja (*Salvelinus alpinus*) og regnbogasilungur (*Oncorhynchus mykiss*)) og áll (*Anguilla anguilla*).
- h. 9. tölul. fellur brott.
- i. 10. tölul. fellur brott.
- j. 12. tölul. fellur brott.
- k. 13. tölul. fellur brott.
- l. 14. tölul. fellur brott.
- m. 15. tölul. fellur brott.
- n. 16. tölul. fellur brott.
- o. 17. tölul. fellur brott.
- p. 22. tölul. fellur brott.
- q. 23. tölul. fellur brott.
- r. 24. tölul. fellur brott.
- s. Í stað orðanna „Á eða stöðuvatn“ í 25. tölul. kemur: Vatn.
- t. 27. tölul. fellur brott.

18. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 5. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „ferskvatnsfiskstofna“ í 1. mgr. kemur: fiskstofna.
- b. Við greinina bætast tvær nýjar málsgreinar, svohljóðandi:

Í fiskræktaráætlun skal leggja rökstutt mat á þörf fyrir inngrip með fiskrækt og hvernig tekið verði tillit til áhrifa innan fiskstofns s.s. vegna áhrifa á vali fyrir eða gegn ákveðnum eiginleikum. Meta skal væntan ávinning og skýra hvernig slíkur ávinningur verður metinn.

Fiskrækaráætlun skal tilgreina erfðauppruna seiða og hrogna sem nota á fiskrækt, einkum með tilliti til þess hvort að viðkomandi seiði og hrogni hafi orðið fyrir erfðablöndun við aðra fiskstofna.

19. gr.

Við 6. gr. laganna bætast þrjár nýjar málsgreinar, svohljóðandi:

Sækja skal um endurnýjun gildandi fiskrækaráætlunar með sex mánaða fyrirvara til Fiskistofu. Samþykkt fiskræktaráætlun skal halda gildi sínu þar til Fiskistofa hefur tekið afstöðu til endurnýjunar. Við ákvörðun um endurnýjun skal Fiskistofa fara eftir ákvæðum 1. mgr. þessarar greinar.

Veiðifélagi eða veiðiréttarhöfum, þar sem ekki er veiðifélag, er skylt að veita Fiskistofu upplýsingar og gögn er lúta að framkvæmd fiskræktaráætlunar eigi síðar en 1. nóvember ár hvert vegna yfirstandandi árs. Fiskræktaráætlun fellur sjálfkrafa úr gildi berist upplýsingar og gögn ekki á þeim tíma enda hafi Fiskistofa veitt viðkomandi aðila skriflega áminningu og hæfilegan frest til úrbóta.

Birta skal samþykktar fiskræktaráætlanir opinberlega með rafrænum hætti, t.a.m. á vefsíðu Fiskistofu.

20. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 7. gr. laganna:

- a. Fyrirsögn greinarinnar orðast svo: Hrogna- og sviljataka.
- b. Í stað orðsins „hrognatöku“ í 1., 2. og 3. másl. 1. mgr. kemur: hrogna- eða sviljatöku.
- c. Við greinina bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Ekki þarf sérstakt leyfi til hrogna- eða sviljatöku ef að hrogna- eða sviljataka er hluti af framkvæmd samþykktar fiskræktaráætlunar enda sé sérstaklega fjallað um hrogna- eða sviljatöku í viðkomandi fiskræktaráætlun.

21. gr.

9. gr. laganna orðast svo með fyrirsögn:

Bann við flutningi fisks milli veiðivatna

Hvers konar flutningur á fiskum úr náttúrulegu veiðivatni, hafbeitar- eða eldisstöð í annað náttúrulegt veiðivatn er óheimill.

22. gr.

Í stað orðanna „hverjum sem er“ í 2. másl. 11. gr. laganna kemur: almenningi.

23. gr.

Á eftir orðinu „opinberlega“ í 12. gr. laganna kemur: á vefsíðu Fiskistofu.

24. gr.

14. gr. laganna orðast svo:
[x].

25. gr.

Fyrirsögn V. kafla orðast svo: Viðurlög, gildistökuákvæði o.fl.

26. gr.

Á eftir 14. gr. laganna koma þrjár nýjar greinar, 15-17. gr., ásamt fyrirsögnum, svohljóðandi, og breytast númer greina samkvæmt því:

a. (15. gr.)

Stjórnvaldssektir

Fiskistofa getur lagt stjórnvaldssektir á aðila sem brýtur gegn einhverju eftirtalinna ákvæða laga þessara um:

1. Fiskrækt án þess að gerð sé fiskræktaráætlun skv. 5. gr.
2. Framkvæmd fiskræktaráætlunar án þess að samþykki Fiskistofu liggi fyrir skv. 6. gr.
3. Skil á upplýsingum og gögnum til Fiskistofu skv. 1. málsl. 3. mgr. 6. gr.
4. Hrognatöku án leyfis Fiskistofu skv. 1. mgr. 7. gr. eða án þess að hrognaeða sviljataka sé hluti fiskræktaráætlunar, sbr. 2. mgr. 7. gr.
5. Fiskrækt með öðrum stofnum en stofni úr viðkomandi veiðivatni skv. 8. gr. án undanþágu Fiskistofu.
6. Banni við flutningi fisks milli veiðivatna skv. 9. gr. án undanþágu Fiskistofu.

Sektir samkvæmt grein þessari geta numið frá 10.000 kr. til 5.000.000 kr. Við ákvörðun sekta skal m.a. taka tillit til eðlis, umfangs og alvarleika brots, hvað það hefur staðið lengi, samstarfsvilja hins brotlega aðila og hvort um ítrekað brot er að ræða. Jafnframt skal líta til þess hvort ætla megi að brotið hafi verið framið í þágu hagsmuna fyrirtækisins. Fiskistofu er heimilt að ákveða hærri sektir hafi aðili hagnast á broti.

Unnt er að lækka sektir ef einstaklingur eða lögaðili hefur haft frumkvæði að því að láta Fiskistofu í té upplýsingar eða gögn sem að mati stofnunarinnar eru mikilvæg til að upplýsa brotið og að uppfylltum nánari skilyrðum sem Fiskistofa mælir fyrir um í reglum.

Gjaldddagi stjórnvaldssektar er 30 dögum eftir að ákvörðun um sektina var tekin. Hafi stjórnvaldssekt ekki verið greidd innan 15 daga frá gjalddaga skal greiða dráttarvexti af fjárhæð sektarinnar frá gjalddaga. Ákvörðun Fiskistofu um stjórnvaldssekt er aðfararhæf og renna sektir í ríkissjóð að frádregnum kostnaði við álagningu og innheimtu. Um ákvörðun og útreikning dráttarvaxta fer eftir lögum um vexti og verðtryggingu.

Stjórnvaldssektum skal beitt óháð því hvort lögbrot eru framin af ásetningi eða gáleysi.

Ákvörðun Fiskistofu er endanleg á stjórnsýslustigi. Aðili máls getur skotið ákvörðun um stjórnvaldssekt til dómstóla og er málshöfðunarfrestur þrír mánuðir frá því að tilkynnt var um ákvörðun. Málskot frestar aðför.

b. (16. gr.)

Sátt

Hafi aðili brotið gegn ákvæðum laga þessara eða ákvörðunum Fiskistofu á grundvelli þeirra er Fiskistofu heimilt að ljúka málinu með sátt gangist hinn brotlegi aðili við broti og óski eftir því að ljúka málinu með þeim hætti, enda sé ekki um að ræða meiri háttar brot. Slík sátt getur eftir atvikum falið í sér að hinn brotlegi greiði stjórnvaldssekt. Sátt er bindandi fyrir málsaðila þegar hann hefur samþykkt og staðfest efni hennar með undirskrift sinni. Fiskistofu er heimilt að setja reglur um framkvæmd þessa ákvæðis.

c. (17. gr.)

Réttur einstaklings til að fella ekki á sig sök

Í máli sem beinist að einstaklingi og lokið getur með álagningu stjórnvaldssektar hefur maður sem rökstuddur grunur leikur á að hafi gerst sekur um lögbrot rétt til að neita að svara spurningum eða afhenda gögn eða muni nema hægt sé að útiloka að það geti haft þýðingu fyrir ákvörðun um brot hans. Fiskistofa skal leiðbeina hinum grunaða um þennan rétt.

III. KAFLI

Breyting á lögum um fiskræktarsjóð nr. 72/2008.

27. gr.

1. gr. laganna orðast svo:

Fiskræktarsjóður er sjálfstæður sjóður í eigu ríkisins og á forræði ráðherra sem hefur það hlutverk að veita lán eða styrki til verkefna sem stuðla að viðgangi og eflingu villtra fiskstofna með fiskrækt, bæta veiðiaðstöðu, styðja við rannsóknir í ám og vötnum og auka verðmæti veiði úr þeim. Fiskrækt skal framkvæmd með sjálfbærni, varúðarnálgun og þarfir vistkerfa í huga.

28. gr.

5. gr. laganna orðast svo:

Lán eða styrkir sem fiskræktarsjóður veitir eru einungis veittir til fiskræktarverkefna samkvæmt lögum um fiskrækt eða annarra verkefna sem falla að markmiðum laga þessara, þ.m.t. framkvæmda skv. V. kafla laga um lax og silungsveiði. Skilyrði fyrir veitingu lána eða styrkja til fiskræktarverkefna er háð því skilyrði að fyrir liggi fiskrækaráætlun sem Fiskistofa hefur samþykkt og sem samræmist viðkomandi umsókn til Fiskræktarsjóðs.

29. gr.

3. mgr. 8. gr. laganna orðast svo:

Fiskræktarsjóði er skylt að afla umsagnar Fiskistofu um umsóknir um lán eða styrki til fiskræktarverkefna, sbr. 5. gr. Fiskræktarsjóði er heimilt að afla umsagnar Fiskistofu um umsóknir um lán eða styrki til annarra verkefna í ám og vötnum þyki þess þörf.

IV. KAFLI

Gildistaka.

30. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. september 2026.

Greinargerð.

1. Inngangur.

Frumvarp þetta er samið í atvinnuvegaráðuneytinu. Með því eru lagðar til breytingar á ákvæðnum þáttum í lögum um lax- og silungsveiði, lögum um fiskrækt og lögum um fiskræktarsjóð. Þessir þættir lúta að verulegu leyti að fiskrækt en einnig eru skilgreiningar og hugtök einfölduð og samræmd eftir föngum.

Fiskrækt hefur verið stunduð af landeigendum, veiðiréttarhöfum og leigutökum um árabíl og hefur verið þáttur í starfsemi þessara aðila við nýtingu lax- og silungsveiðihlunninda á Íslandi. Með þeim breytingum sem hér eru lagðar fram er birtist það meginmarkmið að fiskrækt í ám og vötnum verði framkvæmd með ábyrgum hætti og sjálfbærum hætti, í samræmi við varúðarnálgun og með þarfir vistkerfa í huga. Með frumvarpinu gert ráð fyrir því að allar fiskræktaráætlanir verði birtar opinberlega og eftirlitsþátturinn styrktur frá því sem nú er raunin. Þá er gert ráð fyrir því að innihald nýtingaráætlana og utanumhald með þeim verði bætt.

Fiskrækt er framkvæmd með flutningi á fiskum af hvaða lífsstigi sem er í veiðivatn eða innan veiðivatns til að fjölga fiskum þar. Þegar frjóvguð hrogn eru klakin út og alin í seiðaeldisstöð þar til þeim er sleppt, þá er það starfsemi sem fellur undir lög um lagareldi og í því frumvarpi sem hefur verið lagt fram, er einnig skerpt á framkvæmdinni og afhending seiða sett í samhengi við samþykktar og birtar fiskræktaráætlanir.

Með frumvarpinu er ætlunin að skerpa á ákvæðum fiskræktar og bregðast við þeim áskorunum og ábendingum sem hafa komið fram á síðustu árum og skapa þannig betri skilyrði fyrir ábyrgri fiskrækt í íslenskum ám og vötnum. Einnig er frumvarpinu ætlað að koma betur til móts við alþjóðlegar skuldbindingar sem Ísland hefur undirgengist, einkum eftir að aðild landsins að Alþjóðlegu laxaverndunarstofnuninni (NASCO) var endurnýjuð.

Eitt af meginatriðum í nýju frumvarpi til laga um lagareldi, líkt og áður í lögum um fiskeldi, eru ákvæði um áhættumat erfðablöndunar sem er ætlað að setja ramma utan um eldi á frjóum laxi í sjó með tilliti til hættu á erfðablöndun eldislaxa við villta nytjastofna.

Erfðablöndun er þó einnig áhættuþáttur í fiskrækt og ýmis atriði sem koma til skoðunar, s.s. uppruni, gæði og fjölbreytileiki erfðaefnis sem notast á við í fiskrækt. Ef að veiðiréttarhafar nota erfðaefni sem kemur úr fiskum sem sjálfir eru blendingar af villtum stofnum og eldisstofnum, þá er ljóst að slíkt kynni að hafa áhrif til erfðablöndunar í villtum stofnum.

Þótt frumvarpið hvorki banni né setji verulegar takmarkanir á heimildir til fiskræktar umfram það sem kemur fram í núgildandi lögum, þá er ljóst að frumvarpið herðir á ýmsum skilyrðum varðandi fiskrækt auk þess að gera brot á lögum um fiskrækt refsiverð.

Hnúðlax er vaxandi ógn við villta stofna lax- og silungs á Íslandi. Til skamms tíma hefur verið í gildi bráðabirðgaákvæði við lög um lax- og silungsveiði sem gerir yfirvöldum, veiðiréttarhöfum og leigutökum, mögulegt að stemma stigu við útbreiðslu hans eins og nokkur kostur er. Með þessu frumvarpi eru sett varanlegri ákvæði hvað þetta varðar, enda hefur reynslan ekki gefið ástæðu til annars en að útbreiðsla og ágengni hnúðlax geti verið til vandræða á Íslandi eins og annars staðar.

Auk ofangreinds er tækifærið notað til þess að gera ýmsar breytingar á viðkomandi lögum og má þar helst vísa til tillögu að breytingu á lögum um lax og silungsveiði sem varðar

fiskiteljara en þeirri breytingu er m.a. ætlað að styðja við ákvæði frumvarps til laga um lagareldi sem lagt er fram á sama tíma og frumvarp þetta.

2. Tilefni og nauðsyn lagasetningar.

Eins og fram kemur að ofan er tilurð þessarar lagasetningar fyrst og fremst heildstætt mat á áhættu á erfðablöndun villtra laxastofna við Ísland. Frumvarp til nýrra laga um lagareldi fjallar um hættu erfðablöndun af eldi frjós lax í sjókvíum. Frumvarpi þessu hins vegar er m.a. ætlað að skerpa á skilyrðum fyrir fiskrækt sem hefur í för með sér áhættu á erfðablöndun vegna seiðasleppingar veiðifélaga og annarra í veiðivötnum.

3. Meginefni frumvarpsins.

Meginefni frumvarpsins hefur þegar verið lýst hér að ofan.

4. Samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar.

Ekki er talið að frumvarpið hafi áhrif á lögvarin eignarréttindi veiðiréttarhafa umfram þær almennu takmarkanir sem stjórnarskrá heimilar og aðilar verða að þola bótalaust.

Frumvarpið hefur ekki áhrif á alþjóðlegar skuldbindingar. Að því að frumvarpið snertir villta fiskistofna sem lúta vernd samkvæmt alþjóðasamningum sem Ísland er aðili að, þá má segja að aukin skilyrði fyrir fiskrækt og betra eftirlit í veiðiám með fiskteljurum sé til þess fallið að auka vernd viðkomandi stofna fyrir erfðablöndun.

5. Samráð.

Áform um lagasetningu ásamt frummati á áhrifum voru birt 1. desember 2025 í samráðsgátt stjórnvalda (mál nr. S-236/2025).

Svo sem að ofan greinir þá er frumvarp þetta unnið samhliða vinnu við frumvarp til laga um lagareldis og er að sumu leyti sprottið úr þeirri vinnu, einkum vegna áherslna frumvarps til laga um lagareldi hvað varðar vernd villtra nytjastofna lax gegn erfðablöndun við eldislaxa. Þannig hafa atriði þessa frumvarps, samhliða samtali vegna frumvarps um lagareldi, verið rædd á fundum með hagsmunaaðilum eins og Landsambandi veiðifélaga og Verndarsjóði villtra laxastofna og eins við undirstofnanir atvinnuvegaráðuneytisins. Sömu aðilar hafa einnig sent ráðuneytinu skriflegar athugasemdir og ábendingar.

6. Mat á áhrifum.

Frumvarpið hefur áhrif á veiðifélög, veiðiréttarhafa, einstaklinga og lögaðila sem stunda fiskrækt og veiði sem fjallað er um í frumvarpinu. Verði frumvarpið að lögum mun það leggja auknar skyldur á herðar þessara aðila s.s. með gerð ítarlegri fiskræktaráætlunum en gildandi lög gera ráð fyrir og með skyldu um að veita Fiskistofu upplýsingar er lúta að framkvæmd fiskræktaráætlunar eigi síðar en 1. nóvember ár hvert.

Með breytingum frumvarpsins birtist það meginmarkmið að fiskrækt í ám og vötnum verði framkvæmd með ábyrgum hætti og sjálfbærum hætti, í samræmi við varúðarnálgun og með þarfir vistkerfa í huga. Einnig er frumvarpinu ætlað að koma betur til móts við alþjóðlegar skuldbindingar sem Ísland hefur undirgengist, einkum eftir að aðild landsins að Alþjóðlegu laxaverndunarstofnuninni (NASCO) var endurnýjuð. Með vísan til þessa er ávinningur af samþykkt frumvarpsins meiri en hugsanleg neikvæð eða íþyngjandi áhrif þess á hagaðila.

Samþykkt frumvarpsins mun jafnframt hafa áhrif á störf Fiskistofu en eftirlit og framkvæmd með mörgum af meginþáttum frumvarpsins fellur undir störf stofnunarinnar. Ekki er þó talið að samþykkt frumvarpsins hafi í för með sér aukinn kostnað fyrir Fiskistofu,

þar sem þau verkefni sem stofnuninni eru falin samkvæmt frumvarpinu lúta einkum að því að skýra framkvæmd þeirra verkefna sem stofnuninni eru þegar falin samkvæmt gildandi lögum. Ekki er því gert ráð fyrir að ef frumvarpið verður óbreytt að lögum að það muni hafa áhrif á útgjaldaramma málaflokksins. Tekjur ríkissjóðs gætu þó aukist óverulega verði frumvarpið óbreytt að lögum þar sem lagt til að lögfest verði heimild til álagningar stjórnvaldsekta sem geta numið frá 10.000 kr. til 5.000.0000 kr.

Um einstakar greinar frumvarpsins.

Um I. kafla.

Í I. kafla er að finna ákvæði sem lúta að breytingum á lögum um lax- og silungsveiði. Er um að ræða breytingar til einföldunar á skilgreiningum, ákvæði um birtingu nýtingaráætlana, ákvæði um aflífun tiltekinna tegunda fiska sem kunna að veiðast, ákvæði um fiskteljara o.fl.

Um 1. gr.

1. gr. frumvarpsins snýr að orðskýringum í lögum um lax og silungsveiði. Er lagt til að nokkrar skilgreiningar sem ekki virðast notaðar eða að hafi þýðingu falli brott. Þá er lagt til að skilgreining á fiskrækt vísi til laga um fiskrækt, sbr. 17. gr. frumvarps þessa. Ennfremur er lagt til að skilgreining orðsins fiskur taki ekki til fisktegunda sem kunna að verða ræktaðar heldur eingöngu þeirra tegunda sem taldar eru upp. Verður að telja nær óhugsandi miðað við núverandi tíðaranda og sjónarmið í umhverfismálum að ræktaðar verði nýjar fisktegundir og þeim sleppt í villta náttúru. Greinin skýrir sig að öðru leyti sjálf.

Um 2. gr.

Með 2. gr. frumvarpsins eru lagðar til tvær breytingar á 17. gr. laganna. Sú fyrri er viðameiri og snýr að afnámi heimildar til lengja veiðitímabil í veiðvötnum þar sem öllum laxi er sleppt. Samkvæmt upplýsingum frá Hafrannsóknastofnun er talin hætta á að langt veiðitímabil kunni að verða til þess að hafa meiri áhrif á hrygningu en eðlilegt er. Brottfall þessa málsliðar hefur ekki áhrif á 120 daga veiðitímabil í veiðivötnum þar sem náttúruleg hrygning viðheldur hvort eð er ekki laxastofni viðkomandi veiðivatns, sbr. 2. málsl. 1. mgr. 17. gr. laganna.

Síðari breytingin lýtur að birtingu nýtingaráætlana en slíkri birtingu er ætlað að auka gagnsæi þegar kemur að nýtingu villtra stofna.

Um 3. gr.

Lagt er til að nýtingaráætlanir verði birtar opinberlega. Slíkri birtingu er ætlað að auka gagnsæi þegar kemur að nýtingu villtra stofna.

Um 4. gr.

Lagt er til að nýtingaráætlanir verði birtar opinberlega. Slíkri birtingu er ætlað að auka gagnsæi þegar kemur að nýtingu villtra stofna.

Um 5. gr.

Lagt er til að nýtingaráætlanir verði birtar opinberlega. Slíkri birtingu er ætlað að auka gagnsæi þegar kemur að nýtingu villtra stofna.

Um 6. gr.

Í nýrri málsgrein sem bætist við 25. gr. laganna er lagt til að heimilt verða að kveða á um það í reglugerð að veiða skuli og aflífa tiltekna fisktegundir. Í framkvæmd er þessari breytingu fyrst og fremst beint gegn hnúðlaxi (*Oncorhynchus gorbuscha*) sem er ágeng og framandi tegund í íslenskri náttúru. Í reglugerð samkvæmt ákvæðinu má ákveða að ýmsar reglur laganna um veiðistjórn og veiðiaðferðir gildi um veiðar á þeim tegundum sem falla undir ákvæðið, ekki síst ef slíkt er nauðsynlegt til að vernda aðrar villtar tegundir fyrir veiði. Þá er í ákvæðinu tekinn af vafi um að ekki skuli veiða eða aflífa þær tegundir fiska sem verndaðar eru með lögnum heldur skuli þeim sleppt.

Um 7. gr.

Breytingunni er ætlað að leggja sviljatöku að jöfnu við hrognatöku enda þykir rétt að reglur um veiðar á fiski til söfnunar á erfða- eða ræktunarefni séu þær sömu hvort sem um hrogn eða svil eða ræða.

Um 8. gr.

Lagt er til að nýtingaráætlanir verði birtar opinberlega. Slíkri birtingu er ætlað að auka gagnsæi þegar kemur að nýtingu villtra stofna.

Um 9. gr.

Lagt er til að nýtingaráætlanir verði birtar opinberlega. Slíkri birtingu er ætlað að auka gagnsæi þegar kemur að nýtingu villtra stofna.

Um 10. gr.

Ákvæðið fjallar almennt um nýtingaráætlanir en markmið þeirra er að veiðar séu sjálfbærar og að sett séu viðmiðunarmörk í sambandi. Gert er ráð fyrir að ráðherra setji reglugerð þar sem viðmiðunarmörk og annað sem eðlilegt er að setja fram í nýtingaráætlun er skilgreint.

Um 11. gr.

Lagt er til að við lögin bætist ný grein, 35. gr. a. Í greininni er kveðið á um að hverjum þeim sem starfrækir búnað með fastri staðsetningu til talningar, myndunar eða flokkunar fisks í ám sé skylt að láta Fiskistofu í té gögn úr þeim búnaði. Upplýsingar úr slíkum búnaði geta skipt miklu máli fyrir umræddar stofnanir til að þær geti sinnt störfum sínum. Má í þeim efnum t.d. nefna ráðgjöf Hafrannsóknastofnunar vegna áhættumats erfðablöndunar. Í 2. mgr. greinarinnar er kveðið á um að Hafrannsóknastofnun, að fengnu leyfi Fiskistofu, og í samráði við landeigendur og veiðiréttarhafa, geti látið setja upp fiskiteljara skv. 1. mgr.

Um 12. gr.

Lögð er til breyting á orðalagi varðandi hlutverk veiðifélaga þegar kemur að fiskrækt. Breytingunni er ætlað að taka af vafa um að það sé ekki skylda eða höfuðmarkmið veiðifélaga að stunda fiskrækt. Fiskrækt er eftir sem áður meðal lögmætra verkefna veiðifélags en stundun fiskræktar er valkvæð af hálfu veiðifélags og háð skilyrðum, sbr. lög um fiskrækt.

Um 13. gr.

Lagðar er til tvær breytingar á 2. mgr. 43. gr. laganna. Annars vegar lenging á þeim tíma sem Fiskistofa hefur til þess að afgreiða mál úr tveimur mánuðum í sex og hins vegar skyldu til birtingar úrskurða.

Um 14. gr.

Lagt er til að ákvæði IV til bráðabirgða við lögin falli brott enda er gert ráð fyrir að með nýrri 2. mgr. 25. gr. verði skotið skýrri reglugerðarstoð undir veiðar á ágengum og framandi tegundum.

Um II. kafla.

Í II. kafla er finna ákvæði um breytingar á lögum um fiskrækt.

Um 15. gr.

Ákvæðið byggir á núgílandi 1. mgr. laga um fiskrækt en orðalaginu er breytt til þess að leggja áherslu á að fiskrækt er ekki markmið í sjálfu sér heldur að fiskrækt hafi viðgang og eflingu villtra fiskistofna að leiðarljósi. Þá er einnig bætt við orðalagi til að leggja áherslu á að fiskrækt skuli framkvæmd með sjálfbærni og þarfir viðkomandi vistkerfis að leiðarljósi.

Um 16. gr.

Breytingunni er ætlað að uppfæra tilvísun til laga um lagareldi, sbr. frumvarp þar að lútandi sem lagt er fram á sama tíma og frumvarp þetta.

Um 17. gr.

17. gr. frumvarpsins snýr að orðskýringum í lögum um fiskrækt. Er lagt til að nokkrar skilgreiningar sem ekki virðast notaðar eða að hafi þýðingu falli brott. Þá er lagt til að skilgreining á fiskrækt verði berytt þannig að fiskrækt taki einungis á líffræðilegum þáttum en ekki atriðum eins og vegalagningu eða gerð fiskvega. Ennfremur er lagt til að skilgreining orðsins fiskur komi í stað skilgreiningarinnar vatnafiskur og að orðið fiskur taki ekki til fisktegunda sem kunna að verða ræktaðar heldur eingöngu þeirra tegunda sem taldar eru upp. Verður að telja nær óhugsandi miðað við núverandi tíðaranda og sjónarmið í umhverfismálum að ræktaðar verði nýjar fisktegundir og þeim sleppt í villta náttúru. Greinin skýrir sig að öðru leyti sjálf

Um 18. gr.

18. gr. frumvarpsins er ætlað að gera breytingar á 5. gr. laga um fiskrækt sem lýtur að fiskræktaráætlunum. Breytingin snýr að því að tilgreina betur þau atriði sem fiskræktaráætlanir eiga að fjalla um og að markmið fiskræktar verði skilgreind með skýrum hætti.

Um 19. gr.

19. gr. frumvarpsins er ætlað að gera breytingar á 6. gr. laga um fiskrækt sem lýtur að framkvæmd fiskræktaráætlana. Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 20. gr.

20. gr. frumvarpsins er ætlað að gera breytingar á 7. gr. laga um fiskrækt sem lýtur að hrognatöku. Breytingin lýtur einkum að því að leggja hrognatöku annars vegar og sviljatöku hins vegar að jöfnu. Þá er ákvæðinu einnig ætla að taka vafa um að ekki þurfi sérstakt leyfi til hroгна- eða sviljatöku ef að slíkt er hluti af samþykkttri fiskræktaráætlun.

Um 21. gr.

21. gr. frumvarpsins er ætlað að gera breytingar á 9. gr. laga um fiskrækt sem lýtur að flutningi fisks úr veiðivatni til veiði í öðru vatni. Breytingunni er annars vega ætlað að auka við gildissvið ákvæðisins þannig að það taki ekki bara til laxfiska, þótt það sé að öllum líkindum eini raunhæfi flutningur fiska milli veiðivatna hér á landi. Hins vegar er breytingunni ætla að auka við gildissvið ákvæðisins þannig að það taki ekki bara til flutnings vegna stangveiði heldur allrar veiða.

Um 22. gr.

22. gr. frumvarpsins er ætlað að gera breytingar á 11. gr. laga um fiskrækt. Ekki er um efnisbreytingu að ræða, einungis breytt orðalag.

Um 23. gr.

23. gr. frumvarpsins er ætlað að gera breytingar á 12. gr. laga um fiskrækt. Ekki er um efnisbreytingu að ræða, heldur er einungis ætlað að taka af vafa um birtingarstað ákvörðunar Fiskistofu.

Um 24. gr.

24. gr. frumvarpsins er ætlað að gera breytingar á 14. gr. laga um fiskrækt. Um er að ræða uppfærðar tilvísanir sem miða við frumvarp til laga um lagareldi sem lagt er fram á svipuðum tíma og frumvarp þetta.

Um 25. gr.

25. gr. frumvarpsins þarfnast ekki skýringa.

Um 26. gr.

26. gr. frumvarpsins þarfnast ekki skýringa.

Um III. kafla.

Í III. kafla er að finna ákvæði um breytingar á lögum um fiskræktarsjóð.

Um 27. gr.

27. gr. frumvarpsins er ætlað að breyta 1. gr. laga um fiskræktarsjóð. Með breyttu ákvæði er ætlunin að samræma ákvæðið nýrri skilgreiningu á orðinu fiskrækt og breyttu markmiðsákvæði laga um fiskrækt, sbr. II. kafla frumvarps þessa. Ekki er þó um efnisbreytingu að ræða þar sem fiskræktarsjóður getur áfram stutt við ýmsar framkvæmdir sem lúta að eflingu veiði, s.s. fiskvegagerð o.s.frv.

Um 28. gr.

28. gr. frumvarpsins er ætlað að breyta 5. gr. laga um fiskræktarsjóð. Með frumvarpinu yrði til ný 5. gr. laganna sem lýtur að því að skýra markmið og heimildir til lánveitinga eða styrkveitinga. Þá er það tekið fram að til þess að fiskrækt verði styrkt þurfi að liggja fyrir fiskræktaráætlun.

Um 29. gr.

29. gr. frumvarpsins er ætlað að breyta 3. mgr. 8. gr. laga um fiskræktarsjóð. Með breytingunni er það gert að skyldu að afla umsagnar Fiskistofu um lán og styrki til fiskræktar. Um aðrar framkvæmdir gildir sama og áður, þ.e. Fiskræktarsjóði er heimilt að afla umsagnar Fiskistofu.

Um 30. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.